

NYIKOLAJ FJODOROV

A közös ügy filozófiája

(RÉSZLET)

Az ember lényegi megkülönböztető jegyét két érzés alkotja: a halandóság érzése és a születés szégyene. Elképzeltük, ahogy minden vér a fejébe szaladt, midőn először tudomást szerzett saját kezdetéről, és hogy mennyire elsápadt a borzalomtól, amikor meglátta a véget egy hozzá hasonló teremtmény, a vérrokona személyében. Hogy ez a két érzés nem ölte meg az embert abban a minutumban, annak csakis az lehet az oka, hogy fokozatosan ismerte meg őket, és nem tudta rögtön átlátni helyzetének minden borzalmát és alantasságát. A pedagógusok zavarba jönnek, ha a gyerekek felteszik nekik azt a teljességgel természetes, ámbátor jobb lenne azt mondani, hogy tökéletesen haszontalan kérdést, hogy honnan is származnak, miként jöttek létre; a Szentírásban azonban ott a válasz: *büntetésed lesz, hogy állati fájdalommal szülsz magzatokat*. A tudat azonban, ha belegondol a születés folyamatába, még ennél is nagyobb borzalmat fedez fel: a halál – amint egy gondolkodó meghatározta – nem más, mint egy lény (avagy két, egy testben összeolvadt lény) átmenete egy másikba a születés folyamán. Az alsóbbrendű állatoknál ez nyilvánvalóan szembeötlő: a sejt belsejében megjelennek az új sejtek kezdeményei; megnöve, ezek szétfeszítik az anyasejtet és világra jönnek. Itt nyilvánvaló, hogy az ivadékok születése egyben az anya halálát jelenti. Ők természetesen nem tudják, hogy születésük a szülőjük halálát okozta, ámde adjunk nekik tudatot – vajon mit fognak akkor érezni? Ha felismerik, hogy gyilkosok, még ha akarattukon kívül is, mire fog irányulni tevékenységük, feltéve, hogy rendelkeznek akarattal, cselekvésre való képességgel, s szintúgy feltéve, hogy akarattuk nem gonosz akarat, s nincsenek megfosztva a lelkiismerettől? Bizonytal nem fogják azt mondani, míg ki nem próbálnak minden lehetséges módszert, hogy az általuk meggyilkoltakat lehetetlenség föltámasztani; nem, sohasem bírná kimondani nyelvük a szörnyű szót, hogy *lehetetlen*, s hogy nincsen mód a bűnt jóvátenni. És legelőször is nem akarják titkolni maguk előtt a bűnüket, s nem vetik bele magukat az élet lakomájába. A fenti példában a sejt kifejtett lényként jött a világra – az ember ugyanakkor kifejtetlenül születik; táplálásának, nevelésének egész folyamán szülei erejét emészti, úgyszólván az ő testükből s vérükből táplálkozik (természetesen nem szó szerint, de nem is átvitt értelemben); úgy, hogy amikor véget ér a nevelése, a szülők ereje teljesen kimerül, s vagy meghalnak, vagy roskatag öregek lesznek, azaz közelednek a halálhoz. És egy csöppet sem enyhíti ennek a bűnös voltát az a körülmény, hogy a pusztítás folyamata nem egy élő szervezet belsejében megy végbe, mint például a sejt esetében, hanem egy családban.

Így tehát a születés szégyene és a halálfélelem összeolvadnak a bűnösség egységes érzésévé, amiből az következik, hogy kötelességünk feltámasztani eleinket, s ehhez elsősorban az erényesség fejlesztésére van szükség. Mert a mai társadalomban, mely a természetet követi, vagyis az állatot választotta magának példa gyanánt, minden a nemi ösztönök fejlesztésére irányul. Az egész ipar, közvetett vagy közvetlen módon,

a nemi kiválasztásra épül. Szép tollazat, otthonos fészek; azaz divat, budoárok, puha bútorok – mindez a nemi ösztönöket szolgálja. (...)

Mikor megszüntetjük a nemi ösztön mesterséges izgalmát, megmarad az ember természetes ösztöne – s ez hatalmas, szörnyűséges erő, mivelhogy maga az egész természet. S amíg ezt a vak erőt le nem győzzük erényességgel, vagyis tökéletes – éppannyira tudati, mint erkölcsi – bölcsességgel, más szóval, amíg a természet az emberen keresztül el nem jut a teljes öntudat állapotába, amikor is képes lesz irányítani önmagát, amíg létezik születés, amíg az embereknek lesznek utódaik, addig a földművelésben sem lesz még igazság és teljes tudás, és az kénytelen lesz az ősök porait továbbra is az utódoknak való táplálékká alakítani – ahelyett, hogy oda kerüljenek, ahová eredendően valók –, amihez nem kell a múlt ismerete, elegendő csak a jelent ismerni. (Bár az emberek porai össze vannak keveredve mindazon rothadékkal, melyet valamennyi állat hoz létre életében és halálában, ha őseink porainak akárcsak parányi része ott van a földben, joggal mondhatjuk, hogy az ősök porát az utódok étkévé változtatjuk.) Az égi térségekben szétszóródott anyag is csak akkor válik megközelíthetővé számunkra, ha maga az étkezés alkotó folyamattá válik, vagyis elemi anyagokból alkotjuk magunkat. És magában az emberben nemcsak szeretet, de igazságosság sem lesz, amíg ereje fölöslegét, az apától kapott tőke kamatát tudatlan, vak szülésre használja, nem pedig arra, hogy felvilágosultan, szabadon visszaadja annak, akit illet. A vibriók fekélye nem szakad meg, mert hiszen amíg lesz születés, addig lesz halál is, és ahol hullá van, ott összegyűlnek a vibriók...

Az erényesség nem sajátítható el teljesen a szülés folyamatában, az átörökítésen keresztül, hiszen az átörökítés mindenképpen az erényesség megsértésén keresztül történik; így az erényességért, a nemi ösztönrel szemben vívott harc nem lehet csak személyes (mint ahogy általában is annak, ami személyes, nincsen jóvátevő ereje, bár lehet előkészítő jelentősége), ugyanis nem elég csupán az ártatlanság megőrzése, teljes győzelemre van szükség az érzékiség felett; az embernek olyan állapotba kell jutnia, hogy a bűn lehetetlenné váljék, hogy megszabaduljon a tisztátalanság minden vágyától, vagyis nem csak szülnie nem szabad, hanem ugyanakkor megnevelni is kell válnia, azaz újjáalkotva magából azokat, akikből született, magát is újjá kell teremnie olyan lény formájában, amelyben minden tudatossá válik és mindent az akarat irányít. Az ilyen lény, bár *anyagi*, semmiben sem különbözik a szellemiétől.

A pozitív erényesség nem az ételtől való megfosztás útján működik, hanem a földművelés mint tapasztalat segítségével, amely fokozatosan felöleli az egész Földet és a földeket, vagyis a bolygókat stb., és ezt az egész anyagot úgy a saját testünk, mint atyáink és őseink testének felépítésére fordítja. Ebből magamagától meghatározódik annak az élőlénynek a lényege, melyet ki kell fejlesztenünk. Ez az élőlény *a tudás és a cselekvés egysége*; a táplálkozása *tudatos alkotó folyamat*, melynek során az ember az elemi, kozmikus anyagokat ásványi, majd növényi anyagokká változtatja, s végül eleven szövetekké. Ennek az élőlénynek a szervei azok az eszközök lesznek, melyek segítségével az ember alakítani fogja a körülményeket, melyektől a növényi és az állati élet függ, vagyis a földművelés mint tapasztalat, melyen keresztül a Föld-bolygó ismerete megnyílik, szervvé válik, ennek az élőlénynek a részévé. Szervei lesznek azok az aero- és éteronautikai eszközök is, melyek segítségével a helyét változtatja és a Világegyetem térségében megszerzi magának az anyagokat saját szervezete építéséhez. Az ember akkor magában fogja hordozni a felfedezések egész történetét, ennek a fejlődésnek az egész folyamatát; ott lesz benne a fizika, a kémia, egyszóval az egész kozmológia, csak

nem gondolati kép formájában, hanem egy kozmikus eszközként, mely lehetővé teszi számára, hogy valódi kozmopolita legyen, azaz rendre mindenhol lehessen; s az ember akkor lesz majd igazán felvilágosult lény.

E változások ellenére az ember lényegét tekintve semmiben sem fog különbözni attól, ami ma – végül is csak *jobban önmaga lesz, mint most*; ami az ember ma *passzív*an, ugyanaz lesz akkor is, csak *aktív*an; az, ami ma *gondolatilag* létezik benne, vagy épp csak meghatározatlan törekvésekben, pusztán *projektíven*, akkor *valóságos, nyilvánvaló* lesz, s a *lélek szárnyai testi szárnyakká válnak*.

De ahhoz, hogy szárnyai legyenek, hogy átszellemülhessen, hogy tudatosan cselekvő lényé válhassék, teljesen újjá kell alkotnia magát. Az ember született, nem pedig közvetlenül létrejött lény, az apai és anyai szervezet képét hordozza azok valamennyi hibájával és erényével együtt. Bár néha a szülői tulajdonságok közül némelyek fölerősödött, mások meg legyöngült formában jelennek meg benne, de ebben az esetben ő úgyszólván egy interferencia, mely két hullámrendszer összeütközéséből jön létre, és a fénynek vagy a homályosodását, elgyengülését, vagy a megerősödését okozza. Az ember, aki az önmegismerés céljából lemerül önnön mélyébe, olyan hajlamokat, predispozíciókat és jelenségeket talál, melyeknek nincs alapjuk vagy okuk saját életében; vagyis az önmegismerés szándéka alkotórészeinek megismeréséhez vezet, annak ismeretéhez, hogy mi volt előtte, hogy honnan származik ő maga, a megismerő, hogy mi adódott át a lényébe, egyszóval megismeri a szüleit.

Az ember lelke nem tabula rasa, nem tiszta papírlap, nem puha viasz, melyből bármit lehet formálni, hanem két ábrázolat, két életrajz, egy képben egyesülve. Minél tökéletesebbek lesznek a megismerési módszerek, az átörökítés annál több részletére derül fény, s annál világosabban fog föltámadni a szülők képe; a delphoi jósdá fölé írt ősi kérdésre – *ismerd meg önmagad!* – teljes választ csak az ősök teljes feltámasztásának folyamatában kapunk.

A halál, úgy is mondhatjuk, anesztézia, melynek során az anyag legteljesebb hullaboncolása, szétbomlása és szétszóródása megy végbe. A szétszóródott részecskék összegyűjtése a tudomány és a művészet kozmotellurikus feladata, következőképpen férfidolog, a már összegyűjtött részecskék összerakása pedig fiziológiai, hisztológiai feladat, úgymond, az emberi testnek – apáink és anyáink testének – a szöveteit kell összevarrni, s ez női dolog; mert hiszen milyen furcsa lenne, ha a fiziológia és a hisztológia tudománya megelekedne az élő szövetek vagdosásával, és nem tudna áttérni azok újjáteremtésére. Bármilyen nagy is a munka, melyet a szétszóródott anyag újbóli összerakása jelent, nem kell elkeserednünk amiatt, hogy még azok a parányi részecskék is, amint azt a természetüket vizsgálók mondják (akik az atom nagyságának kiszámításával foglalkoztak, mint például Crooks és Thompson), annyi még parányibb részecskét foglalnak magukba, amennyi ágyúgolyó elérne a földön – nem kell ugyanis azt gondolnunk, hogy nem fogják ezek is feltárni előttünk titkaikat.

Az anyag teljes egészében az ősök porából áll, és azokban a legparányibb részecskékben, amelyek megközelíthetővé válhatnak a mi szemünkkel láthatatlan mikroszkopikus élőlények által, bár úgy is csak akkor, ha föl lesznek szerelve oly mikroszkópokkal, melyek éppannyira kitágítják látásukat, amennyire a mi mikroszkópjaink kitágítják a mi látásunkat, és ott, azokban a négyzet, kocka stb. alakú mikroszkopikus részecskékben megtalálhatjuk majd őseink nyomait. Minden részecske, mely részecske ilyen sokaságából áll, éppoly sokszínű világot rejt magában, amily sokszínű számunkra a föld. Minden közeg, melyen keresztül ez a részecske átment, rajta hagyta

a maga hatását, a maga lenyomatát. Archeológiai vagy paleontológiai szempontból nézve a részecske olyasvalami lehet, mint a rétegek, melyek, meglehet, megőrzik mindvalahány hatás nyomát, melynek a részecske alávetett, míg különböző közegekben, különböző élőlényekben volt jelen. Bármennyire töredezzon is a részecske, az új, ezekből a törésekből származó részecskék feltehetőleg őrzik a törés nyomát; ők, ezek a részecskék talán a vendégszeretnek azokhoz az ősi szimbólumaihoz hasonlatosak, melyeket „szfragidáknak” neveztek: búcsúzáskor kettétörtek egy tárgyat, és bárhová vetette is aztán a sors az illetéknépp barátta lett ismeretleneket, mivel mindkettő magával hordta a széttört tárgy felét, ha újból összetalálkoztak, csak össze kellett illeszteniük őket, és rögtön megismerték egymást. Képzeliük hát el magunknak, hogy a világot hirtelen – vagy nem hirtelen – átvilágítja a fény, s teljességgel, a legparányibb részecskéiig megismerhetjük, vajon nem lesz-e akkor világos számunkra, hogy milyen részecskék voltak röpke barátságban egymással, hogy milyen házban vagy élőlényben vendégeskedtek együtt, vagy hogy milyen egésznek alkották részét, összetevőjét? Mint ahogy ma valamely görgelékű, mely Dél-Oroszországban hever, saját összetételével és egyéb tulajdonságaival nem árulja-e el nekünk, hogy csak valami finnországi hegyek törmeléke, melyet gleccserek sodortak el amonnan? Ha még az ilyen viszonylag hatalmas testek, mint a görgelékűkövek, vizsgálata sem fejeződött be, akkor micsoda munkára és mennyi időre van szükség az olyan részecskék vizsgálatához, melyek a vonalvastagságnál milliószorta kisebbek, mi több, nem csak jelenlegi állapotuk és felépítésük, hanem egész történetük vizsgálatához! Nehéz kifejleszteni e vizsgálat módszereit, nehéz továbbá az első két-három részecske vizsgálata, de aztán a munka sokak számára elérhetővé válik, s végül majd valamennyi ember számára, miután megszabadulnak a kereskedelmi-ipari haszontalanságok terhéől. Végezetül pedig maga a vizsgálat olyannyira leegyszerűsödik, hogy az, amihez korábban évek munkája kellett, most egyetlen pillantással elvégezhető lesz – egyetlen pillantás elég lesz annak megállapításához, hogy egy-egy részecske hol és mikor tartózkodott ebben vagy abban a testben. Bár a részecskék nagyon hosszú ideig megőrizhetik annak nyomait, hogy tartózkodtak ebben vagy abban az élőlényben, ebben vagy abban a közegben, de ezek a nyomok megiscsak megkophatnak és eltűnhetnek, s ez esetben ismernünk kell a nyomok megmaradásának és eltűnésének törvényét is.

Minden egyes nemzedék számára a közvetlenül őt megelőző nemzedék feltámasztása pontosan ugyanakkora nehézséget jelent, hiszen a jelenlegi nemzedék viszonya az apáihoz, illetve azé a nemzedéké, amely először fejleszti ki az újjáteremtés művészetét, az ő apáihoz, pontosan ugyanolyan, mint az ükükapáinké az ő apáikhoz. Bár az első feltámasztottat minden biztonnyal szinte rögtön a halála után fogják feltámasztani, s őt aztán azok követik majd, akik még kevésbé enyésztek el, de minden újabb tapasztalat ez ügyben meg fogja könnyíteni a további lépéseket. Minden egyes feltámasztással gyarapodni fog a tudás, s a feladat magaslatán lesz akkor is, amikor az emberi nem eljut az első halottig. Sőt, az ükükapáinknak a feltámasztás még biztonnyal könnyebben is fog sikerülni, összehasonlíthatatlanul könnyebben, vagyis a mi ükükükunokáinknak összehasonlíthatatlanul nehezebb lesz feltámasztani apáikat, mint nekünk és a mi ükükükapáinknak, hiszen apáink feltámasztása során nemcsak az előtünk szerzett valamennyi tapasztalatot használhatjuk fel, hanem a mi feltámasztóink is segítenek nekünk; vagyis az első emberfiúnak lesz a legkönnyebb feltámasztania az ő apját, minden emberek ősapját.

A feltámasztáshoz nem elég, hogy csak a részecskék molekuláris felépítését tanulmányozzuk; ám mivel azok szét vannak szóródva a Naprendszer térségében, sőt lehet, hogy más világokban is, először össze kell gyűjteni őket; következésképpen a feltámasztás telluroszoláris, sőt akár tellurokozmosz feladat. A kereskedelmi-ipari szervezetben kifejlődött tudomány, a széthullás és a pusztítás tudománya számára ez erőn felüli feladat; egy ilyen feladat nem is lehet célja efféle tudománynak – a tudománynak először is túl kell nőnie a kereskedelmi-ipari szervezeten, át kell mennie egy másik szférába, a mezőgazdaság szférájába, melyben immár nem a széthullás és a pusztítás tudománya lesz, hanem az összerakásé és az újjáteremtésé. A mezőgazdaságnak, hogy megfelelő termést adjon, nem szabad a Földre korlátozódnia, hiszen azok a feltételek, melyektől a termés, sőt általában a növényi és állati élet függ a Földön, nem korlátozódnak pusztán erre a bolygóra. Ha helyes az a feltevés, hogy a Naprendszer egy átmeneti csillag tizenegy éves elektromágneses periódussal, melynek során mind a napfoltok, mind a mágneses (északi fény), mind az elektromos viharok hol a maximumot érik el, hol a minimumot, és hogy ezekkel a jelenségekkel áll összefüggésben az egész meteorológiai folyamat, melytől ugyanakkor közvetlenül függ a jó vagy a rossz termés, ez esetben tehát az egész telluroszoláris folyamatnak a mezőgazdaság részét kell alkotnia. S ha igaz továbbá, hogy minden átmenet egyik állapotból a másikba elektromosság segítségével megy végbe, mely hasonló, mint az akarat és tudat eszközeként szolgáló idegi erő, sőt akár azonos vele, akkor a Naprendszer jelenlegi állapotát azokhoz a szervezetekhez hasonlíthatjuk, melyekben még nem alakult ki idegrendszer, még nem különült el az izomzattól és egyéb rendszerektől. Az ember gazdasági feladata épp abban áll, hogy létrehozzon egy ilyen szabályozó apparátust, amely nélkül a Naprendszer vak, nem szabad, halált hozó erő marad, vagyis a feladat egyfelől azon utak lefektetésében áll, melyeken eljutna az emberi tudatig minden, ami a világmindenségben történik, másfelől – olyan vezetők lefektetésében, melyek segítségével minden, ami végbemegy s születik benne, cselekvésbe, újjáalakításba fordulna.

Amíg nem léteznek a tudatnak ilyen útjai és a cselekvésnek ilyen vezetői, a periodikus megrázkódításokról és fordulatokról nem is beszélve, a világ furcsa, torz rendet fog mutatni, melyet alighanem jobb is lenne rendetlenségnek nevezni.

M. NAGY MIKLÓS fordítása